

DE STILLE KORPORAAL

door J. W. Ooms

Veertig mannen stapten in het laatst van Augustus het kleine dorp binnen en verbraken daar door den eenderen gang der dingen van allen dag. Veertig mannen, ze stelden luchtafweergeschut op, ze marcheerden en deden, ze brachten bedrijvigheid in de stille gemeente. Er was een groeiende beroering om dezen intocht, vreemd en buitensporig klonk de afgemeten stap der zware laarzen.

Daar was een korporaal bij, die man ging met een somber gezicht hierheen en daarheen, de menschen konden geen hoogte van hem krijgen. O, men begreep het wel, die andere gasten waren soms luidruchtig, maar achter die vroolijkheid verborgen zij hun stil verdriet, hun heimwee naar vrouw en kinderen, hun heftig verlangen naar het eigene van het goede huis.

Maar die korporaal... Hij zong niet, hij sprak zoozeer niet, hij deed zijn dienst en daarmee uit.

De oude vrouw Van Seter had hem al eens bij haar binnen genoodigd en koffie gepresenteerd. Ja, de man had met graagte gedronken, hij was beleefd geweest; maar hij had niets losgelaten omtrent zijn huis, zijn werk, zijn woonplaats.

Men organiseerde avondjes voor de gemobiliseerden en in het Vereenigingsgebouw werd een Militair Tehuis opgericht. De soldaten waren daar dankbaar voor, want zij konden er tijdschriften lezen, die door goede burgers gratis gezonden werden en er was gelegenheid voor brieven schrijven en studeren. Het Tehuis werd dan ook druk bezocht; maar den brigges zag men er nooit. Soms zag men hem wandelen in de schemering van den avond, eenzaam, zonder aanspraak. Neen, men kreeg geen hoogte van 's mans doen en laten.

Er waren er wel, die navraag deden bij de soldaten en die menschen vernamen toen, dat de korporaal van ver kwam en van de lichting '26 was. De soldaten konden ook geen naderen uitleg geven, korporaal Rustema sprak weinig en ging zijn eigen leventje.

Daarna werd door dezen en genen in het dorp gezegd, dat de man heimwee had en hij kreeg nadien den naam: de stille korporaal.

De menschen zagen hem soms met de soldaten door het dorp marcheeren, wanneer ze gingen oefenen op de heide. Dan waren er vrouwen die meewarig het hoofd schudden. „Ach, ach, dat is zielig voor zoo'n man, heimwee naar huis hebben en dan zoover van vrouw en kinderen zitten,” zeiden ze tegen elkaar. Het werd Kerstmis en de stille brigges bleef in het dorp, hij had weekdienst en kon niet met verlof.

Maar nadien, dat was tegen Nieuwjaar, toen heeft Jan de hoefsmid, Jan Vonk was hij genaamd, den korporaal aange-

sproken en gezegd, dat hij 's avonds gerust eens kon komen buurten, er was altijd koffie in den pot en de vrouw zou het ook aardig vinden.

En Rustema ging op dit aanbod in. Hij kwam op een avond bij Jan den smid, hij praatte daar wat met Jan en de smidsvrouw, over het weer en den oorlogstoestand en zoo.

„Ben je ook getrouwd?” vroeg de smid ten laatste.

„Neen,” antwoordde Rustema toen, kort en ongewoon hard.

Truus, de vrouw van den smid, ging daar nog wat op door, maar de korporaal verviel in een somber zwijgen. Hij dronk zijn koffie op en stopte een pijp. „Je zal 't wel onplezierig gevonden hebben, dat je met Kerstmis zoo ver van huis was,” herbegon de smid het gesprek, dat niet wilde vloten.

„Ja,” zei Rustema en keek strak voor zich uit. Maar daarna: „Met Nieuwjaar ga ik met verlof.”

„O, dat maakt veel goed, hé!... Ga je dan naar je ouders?”

„Ja, waarschijnlijk wel.” De korporaal sprak dit luid en zijn stem klonk hard. De vrouw schonk nogmaals een kom koffie in. Het deed haar leed, dat de stille gast niet vertelde wat hem kwelde. Want dat hem iets zwaars op het hart lag, dat stond voor haar vast.

De avond vorderde en de brigges zat kalm aan de tafel, maar hij sprak weinig. Toen deed de smid een vraag; o, een eenvoudige vraag. Maar het bracht Rustema in hevige beroering.

„Ben je hier al eens ter kerk geweest?” vroeg de smid.

De korporaal schrok van deze vraag en zat opeens recht op zijn stoel.

„Neen,” antwoordde hij zeer luid. Hij beet het af. Hierna maakte hij haastig aanstalten om te gaan vertrekken. Maar staande bij de kamerdeur zei hij nog: „Ik ga niet naar de kerk... Ik heb een jaar geleden mijn vrouw verloren. Longontsteking. En die mij m'n vrouw ontnemend kan ik niet dienen.”

Daar, het was gezegd. Nu lag zijn geheimzinnige somberheid open en bloot voor deze gastvrije, eenvoudige menschen. Ze wisten het nu, hij was weduwnaar, geslagen en in opstand vanwege den dood van zijn jeugdige vrouw. Hij zei nog een goedenavond, gesmoord, hij bedankte ook nog voor de koffie en daarna ging hij heen.

De smid en zijn vrouw zaten nog geruimen tijd bij de tafel, ieder met een hoofd vol gedachten, overdenkend de ontzettende woorden van den mobilisant.

„Velerhande soldaten, velerhande zielen,” zei de smid eindelijk.

„Jan,” sprak vrouw Vonk toen langzaam, „we moeten zonder ophouden bidden voor onze jongens in het leger die het bij tijden zoo moeilijk hebben. Ze torsen soms al een groot verdriet en

hebben vele zorgen; en nu komt de mobilisatie er nog bij...”

Twee dagen na Nieuwjaar kwam de stille korporaal weer terug in het dorp. Hij ging met een star gezicht langs den weg, eenzaam liep hij bij zijn kameraden. Jan Vonk de hoefsmid hield hem op een dag weer staande.

„Kom nog eens oploopen, Rustema,” noodigde hij vriendelijk.

„k Zal nog wel eens zien,” was het stroeve antwoord.

Maar op een kouden avond kwam hij toch weer op bezoek. Hij was stil, gelijk den vorigen keer. Maar nu dachten de smid en de vrouw anders over dit zwijgen, want ze wisten nu wat er omging in dien militair en welk leed hem bovenmate kwelde.

Maar hoe werd de avond gevuld met zoo'n zwijgzamen gast?

Vrouw Vonk haalde een foto-album tevoorschijn en toonde portretten van familieleden.

Ze legde uit wie dit was en wie dat was; dié foto was vorig jaar genomen, dát was een broer van haar, die woonde daar en daar. Blad na blad vertelde ze van de menschen en beelden, die op de foto's te zien waren. Blad na blad. Maar plotseling, toen ze weer een blad omsloeg, waarom verbleekte Rustema toen, waarom werden zijn oogen zoo groot en rilde hij zoo?

„Wie... wie is dát?” vroeg hij met gejaagde stem, terwijl hij naar een portret wees.

„Dat? Dat was een zuster van mij,” verklaarde de smid toen. „Dat was mijn zuster Geesje... Die stierf met een psalmvers op de lippen. O, Rustema, dat beste zusterje stond zoo rotsvast in het geloof!”

De korporaal keek fel naar de foto, zijn oogen glansden zoo wonderlijk en zijn handen beefden.

„Uw zuster?... O, wat klonk zijn stem vreemd, er lag verdriet en verheuging in deze vraag.

„Ja,” antwoordde de smid aangedaan, „mijn zuster Geesje. God nam haar weg toen ze dertig jaren oud was...”

De stille korporaal staarde naar het portret. Zijn mondhoeken trilden, er ging een felle beroering door zijn leden. Ach, droomde hij nu, was het gezichtsbedrog? Was de figuur op de foto zijn vrouw niet, zijn lieve beste Tilly? O, hoe sprekend droeg deze vrouw de beeltenis van zijn overleden vrouw....

Maar ze is het, ze is het, hamerde door zijn verwarde hoofd. Dat is mijn Tilly, mijn goede vrouwtje.... Ze stierf met een psalmvers op de lippen... Wie had dit gezegd? Waar was hij nu? Was het een droombeeld? Wat dit werkelijk het beeld van Tilly, of was het van een jonge vrouw die de gelijkenis van Tilly had gehad?... Tilly, Geesje....

Ze stierf met een psalm op de lippen... De stille korporaal was innerlijk zoozeer bewogen, dat het in zijn handelingen tot uiting kwam. Hij kreunde. Om een bittere kwelling? Om een heerlijke gedachte, die in zijn hoofd en in zijn ziel gevaren kwam?

De smid keek hem verbaasd aan en de

gastvrouw kon niet begrijpen, waarom de militair plotseling zoo uitermate vreemd en ontdaan deed.

Wat kon toch de oorzaak hiervan zijn? Zag hij het beeld van Tilly? Was zij het, die gestorven was met een rotsvast geloof? Hoorde hij nu ook nog zingen, de melodie van een dankpsalm?

Rustema stond op, hij heefde op zijn beenen.

„Het... het was een foto van een ander, van iemand die veel op Tilly geleek,” zei hij moeilijk.

Hij was terug in de werkelijkheid en zie nu, het was toch geen droom geweest. Neen, het was Tilly niet, die daar afgebeeld stond in de familie-album van de smidsvrouw. Maar toch was het Tilly weer wél... Want Tilly of Geesje, eender was hun verscheiden geweest en eender hun geloof.

Toen barstte de stille korporaal in snikken uit en zocht erbarmen en troost bij Hem, Die geeft en neemt en te loven is.

● Uitslag Dierenprijsraadsel

(No. 18, 3 Februari 1940)

Uit verschillende opmerkingen, bij de oplossingen gevoegd, blijkt wel, dat men plezier heeft gehad in deze prijsvraag. Er is naarstig gezocht en... gevonden, zelfs meer dan wij verborgen hadden. Hier volgen de namen der dieren, die wij in het stukje verwerkten: ooi, koe, schapen, ai, egel, berin, ree, hond, enter, os, los, leeuw, apen, mol, kater, beer, haas, bij, hinde, ezels, ram, eland, ruin, paard, aal, ekster, baars, rat, kwakkelen, raaf, gans, eend, arend, gier, grutto, mees, tor.

De volgende namen werden door lezers of lezeressen ook nog gevonden: aar (arend), ster (zeester), prik, neef (mugje), gent (gans), wind (windhond), ral (ralvogel), pop, ever (wildzwijn), weer (ram), deen (wilde zwaan), waard (woord), ka (korenkauw), plaat (schol), rok (sprookjesvogel).

Deze namen hebben we werkelijk in Van Dale's woordenboek kunnen vinden, wat niet het geval was met: lei, top, schaatsenrijder.

Misschien dat deze benamingen wel hier of daar gebruikt worden, maar algemeen bekend zijn ze zeker niet.

Een oplosser vond de namen: vloo, mier, uil, terrier, zeug, maar we kunnen niet ontdekken, hoe men die gevonden heeft.

We hebben verscheidene uren aan het nazien en sorteeren der ingekomen oplossingen besteed. Ten slotte werden de tien prijzen toegekend aan:

G. J. de Jong, Zwijndrecht; W. Drenth, Hoedekenskerke; G. Kroon, Den Haag; J. van Dijk, Huizum; mevr. J. Huizing, Apeldoorn; H. Kraaijeveld, Stroobos; M. de Grauw, Alphen a. d. Rijn; H. J. C. Markgraaf, Den Haag; M. C. Meima, Groningen; I. J. van Vliet, Zwijndrecht.

De uitgevers van ons Blad zijn zoo vriendelijk geweest om de keuze van een der genoemde prijzen aan de prijswinnaars te laten. Men schrijve dus aan firma La Rivière & Voorhoeve, Brink, Zwolle, wat men wenscht.

Selma Lagerlöf

EN DE BIJBEL

Enige jaren geleden heeft de ontslapen schrijfster via de radio in het Duitsch een roerend verhaal verteld uit haar jeugd. Christine Doorman haalt het aan in een libel, getiteld: Selma Lagerlöfs levensavond.

Selma's vader was ziek thuisgekomen, 't werd spoedig longontsteking. Haar moeder kwam nu alleen de kinderen goeden nacht zeggen en met hen bidden; anders kwam haar vader altijd mee. Nadat Selma het „Onze Vader” had gebeden, vroeg haar moeder: „Wil je onze lieven Heer ook niet vragen, of Hij vader voor je bewaren wil,” maar het kind kon geen woord zeggen. Dat duurde zoo een uur, haar moeder wachtte, maar ging eindelijk weg, zonder Selma goeden nacht te kussen. Het kind was dood-ongelukkig. Waarom ze geen woord kon uiten wist ze niet, maar toen ze alleen was, kwam de angst. Zou God niet heel boos zijn? Wat moest ze doen om te bewijzen, dat ze het vreeselijk zou vinden, wanneer haar vader eens niet meer beter werd?

Den volgenden dag zag ze haar tante in den Bijbel van grootvader lezen. Tante vertelde, dat grootvader vijftien maal den Bijbel van begin tot eind had door-

gelezen. De oude man zei altijd: „De Bijbel is de beste medicijn, geen enkel middel van een dokter werkt gezegender dan wat de Bijbel ons voorschrijft.” Toen kreeg Selma opeens een inval. Nu wist ze wat ze doen moest. De Heer wilde, dat ze den ganschen Bijbel zou doorlezen, dan zou Hij vader weer gezond maken. Ze deed aan God de belofte van a tot z den Bijbel te zullen doorlezen, maar geen mensch vertelde ze van dit voornemen. Selma moest elken dag een uur rusten voor haar gezondheid en dat uur wilde ze aan het Bijbellezen besteden. Toen haar moeder echter eens binnenkwam, terwijl ze las, verbood ze haar kind te lezen in het rustuur; dat was niet goed voor haar.

Toen nam Selma elk oogenblikje waar om in den Bijbel te lezen. 's Zondags bijvoorbeeld behoefde ze niet vóór acht uur op te staan. Ze hield vol om vóór achten een paar uur te lezen.

Verder ontzegde ze zich alle genoogens om maar te kunnen lezen. Als er tochtjes gedaan werden met logé's, bleef zij thuis. Zij bleef trouw aan wat ze God beloofd had en was overtuigd, dat haar vader anders niet beter zou worden... Godsvertrouwen is kenmerk geweest van Selma's geheele leven.

„Alles komt van God, zonder Gods hulp kunnen wij niets,” heeft ze menigmaal gezegd, „mèt Gods hulp kunnen we alles. Gods wil geschiede!”

